

ESKUTITZAK ETA IRITZIAK

Beste galdera bat amaitzeko: 1956'garrean or bertan «Euskaltzaindi»'k beste billera batzuk egin zituen, eta orduan egokia iruditu zitzaidan aolku bat eman zuen. Zenbat dira aolku ari jarrai diotenak?

Azketsi, berriz ere, esandako guzia, bai ta bera irakurtzeko galdu-erazi bear dizuedan aldia ere. Gutxienez zuen aldizkaria artzean ez jarraitzeko ditudan zioak argi ta garbi agerrerazten dizkizuet.

Eta otoi dizaiogun guziok Arantzazu-ko Andere Miren Doneari, guri, gure izkuntzari ta gure Erri'ari errukitsu izan dakigun. Adel-onez beterik.

Urrestarazu'tar A.

Zuzendariaren erantzuna

Milesker, Andoni, zure iritzia argi ta garbi erakusteagatik. Besteen iritzia gure segurtasunetan segurtasun osoa ez izatera eraman behar gaitu gutxiarik, gure bideak aztertzeraz ere, eta, baldin behar bada, lehengoa ukatuz bide berri batetik abiatzera.

Ikutu dituzun pondurik gehienetan ez nator zurekin bat. Eta nik ere, zuk bezain argi ta garbi, ene iritzia azaldu nahi nizkizuke.

Lehendabizi, eskerrak eman beharrean arkitzen naiz gogo onez ari gerala uste duzulako. Gaur egunean, ez pentsa, ez da errez nor dabilen borondate onez ta nor gaistoz jakiten. Onez gabiltzala gu uste duzu: ez dala aurre-iritzi ustel bat oharrazi nahi dizut.

Halere, nahizta borondate on hori gure baitan ikusi, gure eginkizunetan ezin dezakezu gauza onik nabari. Zure hitzak ez dirala goxoak, gero! Euskerak etsai zital asko zuela ba nekian, ez nekiana zan gu geu ginala zitalenak! (Admirazioa, nerea da). Pentsa zazu: ez al duzu gehiegitxo esan?

Harriturik naukazu. Harriturik, harritu egiten zeralako zure garaiko ta gogoko idazle batzuei gaurko idazle batzuk zuk nahi zenukean begirapenik ez dietela-ta. Gaurkoentzako zure iritzia biquinagoa ez dalakoan nago. Bestalde, gure aldizkarian azaldu diran zenbait iritzik «gorroto-usaya» omen dakarkite. Gure euskerari buruzko zeure iritzia ez duala «lore-usalrik» ametitu beharko duzu. Gaitezen onhartu ditugun printzipioen jarraitzaile zintzo, nola faboretan hala kaltetan.

Bide bat daramakigula ere ba diozu. Okerrezko bidea, noski, erdal eskolarenen urrenqoa. Ziur zaude Andoni, ziurregi. Ponderu hontan nekez iar ditzazkegu mugaz berak zuk eta nik erdal joera hori non hasten dan jakiteko. Uztagun, bada, hori, ta noan aurrera zure esaeraren eskutik. Bide bat daukagula guk? Baina zeintzuk gera GU? Ba ote dago «gu»-rik? Izatekotan ere, «gu» horren le-

hena ta oraina ez dute pertsonек berek egiten. Hau jakin beharra dago, ta jakin behar zenuke ere azkeneko zenbakian (31-32) 33 idazlek esku-hartu dutela. Zuk uste duzun (edo nahi zenukean) bezin hertsiki mugaturik ez gaude. Bidea ere uste duzun baino zabalagoa dugu. Ba al dakigu zein dan? Zuk pentsatzen duzuna ez da, hori seguru. Besterik da: funtsari gagozkolarik, jakintza; eta hizkuntza-alorrean, euskera bateratua, Euskaltzaindiaren esanetara, Hau den hau, helburu garbi bat begien bixtan dugula, alegia, egunen baten gure hizkuntza, aziaz ta eziaz, kulturaz jabetu dan Herri baten tresna egokia izan dedin.

Aipaturiko baldintza hauek betez gero idaz dezatela euskera onaren monopolioa bide duten hoiek gure aldizkarian, eta, horrela, «erdal kutsu» gutxiako izango dugu. Bidezko da.

Beste pondu bat. Bateko, zure iritiz, «gorroto-usaya» darie zenbait hitzei. Pentsatzen dut, zuk gurekin egin duzun bezela, han ere ez dala hain zaila subjektibotasuna ta objektibotasuna bereiztea. Testuan bertan ere, nolabait, aditzera ematen dan bereizkuntza izaki, batez ere. Eta, gainera, hitzak ezin ditezke soilik har, testuinguruan baino. Irakurtzeari jarraitu besterik ez duzu behar **hala ere, indarkeria ta legekeria ez du inork erabili nahi, arazo hontan diogula ikusteko.**

Besteko, eskandalizaturik zaude «Arantzazu'ko Ama Done'aren ofietan egindako aldizkarian» gorrotoari atea zabaldu diogula-ta. Zure barne asaldatu hori baretzeko esango dizut Arantzazun barik Tolosan bizi naizela, ta hemen zuzentzen dudala aldizkaria. Ez dezagun, mesedez, arazo desberdinak nahas.

Eskuarteko hauzia, galdera bat eginaz amaitu nahi duzu. 1956-garrenean Euskaltzaindiak emandako zure gogoko aholku hari jarraitu diotenak zenbat dira? Ez dakit, baina ez bazitzaion kasurik egin, jokabide okerra iruditzen zait.

Historia, irakaslea da, ikas dezagun. Gaur ez da beranduegi, has galtezen.

Oraindanik beintzat jaramon egin dezaigun Euskaltzaindiari. Ondorioak be-realaxe ikus zenitzake, alegia, zein errez, guzian onerako, alkar bategingo dugun, zure idazkiaren izenpuruak dakarren «Euskaldunok bat» egia bihurtzen dalarik.

Gai hau luzatzeko asmorik ez dut, ez eta aurrerantzean hontaz mintzatzekorik. Beste harek bezela buka dezagun: «irizkide ez baina bai adiskide» Agur.

Joan Mari Torrealdai